

# Първото голямо пътуване

---

*Светът е книга  
и който не пътува,  
прочита само една страница от него.*

Свети Августин

## Маргарита Тимчева

Първото ни пътуване зад граница беше в далечната 1976 г. С късмет и връзки взехме разрешение от съществуващия тогава „Туринг клуб“ и потеглихме заедно с едно приятелско семейство. Преди това ни извикаха в милицията и ни предупредиха да внимаваме, че може да ни „вербуват чужди елементи“, затова трябва да не говорим с непознати, да не се доверяваме на никого и да не забравяме, че близките ни остават тук.

Предупреждението ми се стори глупаво, защото в социалистическа България всичко беше прекрасно! Нали бяхме учили как чужденците завиждат на нашите домати, чушки, ябълки, на морските ни курорти, на това, че нямаме безработица и просяци като при тях, че не изчезват деца, както това се случва другаде... Харесвах си страната, моя град, пък и оставях малката си дъщеричка, така че още преди да тръгнем, се молах да пътуваме безпрепятствено с москвича, да видим как „страдат“ хората и бързо, бързо да се върнем у дома.

Тръгнах с противоречиви чувства – от една страна, желание да угодя на моя мъж, който много обича да пътува, а от друга – изпитвах страх дали няма да ни вербуват и никога повече да не видя детето си.

Нищо подобно не се случи.

Докато пътувахме през Румъния, пред колата ни изскачаха само деца и кокошки. Първите просека, а вторите просто се разхождаха по магистралата. Стопаните се криеха зад храстите и ако някой чужденец сгазеше с колата си кокошка, му излизаше солено – румънецът крещеше като че го колят, слагаше убитото животно в специално подготвена кошница и го оплакваше, дока-

то „прегрешилият“ не му дадеше пари. Едва тогава пускаха чужденеца да продължи по пътя си, а местният оставаше предоволен – хем с кокошка за готвене, хем с пари за хляб и бира.

Карахме бавно, защото не знаехме какво ще изскочи пред нас. Гледаш – път свободен, а изведнъж пред колата я деца с протегнати ръчички, я кокошки и петли, я полицаи, който – ако му подадеш каквото и да било, забравя, че те е спрял. Чувствах се доволна, че не живея в Румъния, че наистина съм се родила в най-прекрасната страна – спокойна, вървяща към комунизма.

И така – бавно, но славно, минахме румънската граница и спряхме най-сетне в Унгария. След 24 часа непрекъснато пътуване бяхме капнали от умора. Навън вече се бе стъмнило. Намерихме си едно кротко селце недалеч от границата, мъжете бързо опънаха палатките и легнахме, умрели за сън. Спали сме непробудно почти до обед. Събудих се с чувството, че ще си направим кафе, ще хапнем нещо и ще продължим. Да, ама не! Излизам от палатката, оглеждам се – навсякъде около нас кръстове! Разбирам с ужас, че сме преспали в селското гробище. Добре че духовете не са се разсърдили; а може би са видели, че не сме лоши хора и са ни пазили цяла нощ. Е, отпи ми се кафе. Събудих другите, за секунди прибрахме палатките и се изнесохме на другия край на селото – там ядохме, пихме тъй желаното кафе и си разказвахме случки за призраци и вампири, които в гробището не бих изслушала без страх и ужас. Но вече бяхме в безопасност, стомасите ни – пълни, и продължихме с усещането, че животът е пред нас и че по-хубава страна от България няма по света.

Мнението ни се промени едва след това, когато посетихме Унгария, Чехия, ГДР и Полша. Прибрах се обаче с радост и доволна, че видях толкова различни неща, но съм си у дома при дъщеричката (която, макар и само на 11 месеца, беше снабдена с поличка, дънки и обувки от ГДР).

След това пътешествие си мислех, че никога повече няма да поискам да тръгна пак така – да спим на палатка, да ядем консерви и да пием вода, която чужди хора ни наливах по дворовете с неохота (никъде нямаха чешми по градовете като при нас). Наистина магазините им бяха пълни, но ние се задоволявахме с боб консерви, сарми и пастет, които бяха вкусни, но вярвах, че никога повече няма да ми се приядат...

Наистина го мислех... поне до следващото лято – приятели, рушвети, отново взехме разрешение и потеглихме към неизвестното!

## Зиад бен Юсеф

Първото ми излизане в чужбина бе през 1984 г. в Германия. Бях на четиринайсет.

Аз съм тунизиец, потомък на цивилизация на търговия и търговци. При нас на пазара цените никога не се изписват. Когато един продавач ви поиска дадена сума, тя никога не е реалната и вие трябва да направите гримаса и да му кажете: „В никакъв случай, това е прекалено скъпо.“

И тогава започва пазарлъкът!

Но аз не съм много по това. Виж, майка ми наистина я бива, способна е да сваля дадена цена наполовина само за две минути. Аз обаче понякога дори се срамувах от тази ѝ дарба.

За Германия заминах на културен обмен – сам, без родителите си. С парите, с които разполагах, бях решил да си купя дрехи. Към края на пътуването ми обаче не ми бяха останали почти никакви финанси. Влязох в един немски супермаркет и там от пръв поглед се влюбих в едни дънки. На етикета пишеше цената им, но аз разполагах само с около една четвърт от сумата. Все пак ги взех и отидох на касата. Касиерът ми повтори цената на немски... И тогава аз му хвърлих един от най-чаровните си погледи, нали се сещаш – поглед, който казва: „Хайде, пич, моля те, направи един жест за мен!“ У нас, в Тунис, на пазара, такъв поглед често дава чудодейни резултати. Но германецът нямаше вид като да ме е разбрал.

В продължение на около минута двамата се гледахме мълчаливо...

После той изведнъж взе дънките, набута ги в един плик и ми ги връчи! Дори не взе парите, които му подавах. Предполагам, че ги е платил от собствения си джоб. Беше истински сценичен обрaт, на такава развръзка не се и бях надявал! Спомням си отлично тази случка, макар оттогава да са изминали повече от двацет и пет години.

## Жан-Пиер Поле

Беше през 1959 г. в Алжир по време на войната. Всички мъже, навършили двацет години, трябваше да заминат на военна служба за 28 месеца. Някои търсеха връзки, за да не ги пратят на най-опасните места. Освобождаваха и онези, които имаха деца. Мнозина дори бързаха да имат бебета само и само да не отидат там. Но аз нито деца имах, нито познавах някой генерал, така че ме разпределиха в Алжир.

## Ася Велева

Родителите ми и брат ми живееха от една година в Алжир, а мен – осемгодишна – ме бяха оставили в България при баба ми да изкарам първи клас в родината, за да се науча да чета и пиша на български.

Заминах за Алжир през 1982 г. със самолет от София за Оран с прекачване в Атина. Пътувах с чичо Марин, близък на нашите, когото аз въобще не познавах – горкият, помня, че му повърнах в краката. Нещо не ми беше понесла храната в първия полет, а понеже бях срамежлива, не му казах, че ми е лошо. По време на втория полет храната беше по-хубава – пилешко със зеленчуци, много апетитно ухаеше. Но кой знае защо, чичо Марин бе на мнение, че е по-добре да не ям от нея.

В Гърция, където сменихме самолета, за пръв път видях забулени жени. Бях много озадачена. Бяха едни такива белички и пухкави... Помня, че попитах защо са ги маскирали като пуканки.

Спомням си, че пътувах с голям куфар и ученическа чанта вместо ръчен багаж. В куфара носех няколко луканки, но баба ми знаеше, че тези артикули не са добре дошли в арабските страни, затова много умело ги беше замаскирала между пуловерите и чорапите. Митничарите нищо не заподозряха. Така за наша радост успяхме да внесем три-четири подкови домашен суджук в арабския свят.

Ученическата ми чанта пък беше пълна с дискове за шмиргели – баща ми искаше да ги подарява на арабските си партньори. Представете си хлапе на осем годинки как стои на летището с ученическа чанта... пълна с дискове за шмиргели! Бях превита надве от тежестта.

Бяхме заминали в чужбина с идеята да спестим пари. Вкъщи ни приучваха на дисциплина, купувахме само най-необходимото, финансите бяха под строг контрол.

Помня, че месото на пазара беше много скъпо, затова понякога мъжете организираха лов на диви прасета в близката планина. Ловът беше комбиниран – арабско-европейска съвместна инициатива, като всеки намираше в нея интерес. Алжирците имаха пушки и стреляха за спорт и удоволствие – за тях прасетата бяха напаст, от която искаха да се отърват. Европейците пък ходеха да събират безплатно месо. Те нямаха пушки и ролята им беше да подплашват дивеча. За целта се движеха вкупом с тениски от зехтин, напълнени с камъчета, които думкаха като барабани. Подплашваха прасетата от едната страна и те побягваха към причакващите ги алжирци.

Веднъж уловът беше особено сполучлив и баща ми се върна вкъщи с половин прасе.

– Жена, аз съм уморен и отивам да спя. Дотук бях, сега е твой ред – ти се справяй с прасето! – заяви той.

Което не бе лесна задача, защото трябваше да се махнат козина, копита... всичко. Майка ми го метна във ваната и започна малко по малко да го разфасова. Лошото беше, че от него плъзнаха бълхи и кърлежи и бързо завладяха целия апартамент. Доста време след това ни отне да ги изтребваме. Но поне ядохме пресни пържоли.

И снабдяването с пилешко месо не беше лесно. Да се отиде на пазара и да се купи пиле беше истински лукс. Ядеше се единствено на празници или на рождени дни.

Един ден, по някакъв специален повод, когато вкъщи чакахме гости, баща ми все пак отиде да купи. Практиката на алжирските продавачи е да премерят цялото пиле и да заключат примерно „тежи кило и двеста“, след което му отсичат крилцата, краката, главата, шийката... всички атрибути, и ти дават само торса. Плащаш бруто, получаваш нето! Правеха така, защото те самите не ядат краката и главата на пилето, смятат ги за мръсни – мисля, че имаше някаква религиозна причина за това. Ние в България обаче ги ядем и баща ми се ужаси, като видя, че са му премерили месото, но няма да му го дадат и се канят да го изхвърлят! Почувства се ощетен.



*Продавачка на пилешко месо (сн. Юрек Вилк)*

– Чакайте, чакайте, не хвърляйте тези неща, дайте ми ги!

Продавачът го погледна скандализиран и баща ми потърси обяснение, което да изглежда дипломатично в случая:

– Вкъщи имаме котка – измисли си той. – Тя яде тези неща. Дайте ми ги за нея.

– О, чакайте тогава! – възкликна арабинът, обърна се, събра от тезгяха всички останки от пилета, които беше сякъл целия ден от всички продадени пернати. Напълни с крака и глави цяла чанта и му я подаде. – Заповядайте за вашата котка!

Майка ми с нейния практичен мозък от едно-единствено пиле беше способна да направи три-четири манджи, а сега изведнъж се намери с толкова много материал... Представете си колко беше довольна. Вечерта тя сготви за гостите пилешка супа, съставена основно от крака. На всекиго в чинията плуваха по два-три крайника.

Те доста се учудиха. Даже една от гостенките попита какво е това странно пиле и защо има толкова много крака.

Спомням си също как веднъж съгледах черешки на пазара.

– Черешки! Искam черешки! – викнах аз.

– Виж сега, черешите са много скъпи. Не можем да си ги позволим – опита се да ми обясни баща ми.

Аз обаче се разплаках, възмутих се вдън душа и даже се метнах на земята:

– Искам череши! Каква е тая глупава държава, в която сме дошли! У нас въщи е пълно с черешови дървета, плодовете падат по двора и даже изгниват, толкова много има, можем да ядем колкото си искаме! А ние сме дошли тук, дето човек една шепа череши не може да си позволи!

Баща ми се съгласи с тази логика и ми купи една шепа череши, колкото да ми направи удоволствие и да ме спаси от отчаянието.

Останах в Алжир година и половина. Въпреки че на моменти ми се струваше, че страдаме и сме лишени от много неща, всъщност въобще не съжалявам, че бях там. Битието в тази страна е толкова различно от нашето в България, че един такъв престой при всички случаи е обогатяващ – и културно, и емоционално. Човек става много по-толерантен и се променя, свиква с разликите у другите хора и ги приема много по-лесно.

## Елен Уелман

Моето първо голямо пътуване беше във Френска Гвиана. Отидох там заради работата си като медицинска сестра. Живеех буквално в джунглата, на брега на река Марони, на границата със Суринам, и по-точно в селище с три хиляди жители, наречено Гран Санти. Беше напълно изолирано – без пътища, без телеви-



*Следобедна почивка, Гвиана (сн. Елен Уелман)*



зия, без мобилни телефони. Имаше интернет чрез сателит, и то невинаги, а при изключително спешни случаи можехме да ползваме сателитен телефон. За мен това пребиваване в Гвиана беше най-вече възможност за среща с хора от различна култура, с различни вярвания и начин на живот.

Живях там повече от половин година и понеже беше първото ми далечно пътуване, остана незабравимо. Макар оттогава да посетих много други места и да преживях други приключения, винаги всичко сравнявам с Гвиана.

## Жослен Доре

Източна Европа през 1991 г. не беше първото ми пътуване, тъй като вече бях ходил на различни места с родителите си, а и на няколко лингвистични обмена<sup>1</sup>. Но то със сигурност беше първото ми *голямо* пътуване!

Бях спечелил конкурс за есе и заедно с останалите наградени (около 40 на брой от цяла Франция) заминахме с автобус на двуседмична екскурзия. Бяхме на възраст между тринайсет и осемнайсет, като аз бях един от най-малките. Целта на пътуването беше да прекараме по няколко дни в приемни семейства в различни държави. (Преди това самият аз бях поканил за няколко седмици в дома си дете от Източна Европа.) Започнахме от Прага, после продължихме с Будапеща, Букурещ и София. На връщане пресяхме Югославия и посетихме Венеция. Въпреки че престоят ни в различните семейства беше доста кратък – по два-три дни, – всеки път усещах колко много ще ми липсват, когато си тръгнах. Запазих толкова много спомени! Останахме в контакт с повечето приемни семейства, най-малкото с децата, и с доста от тях се видяхме отново впоследствие. Това пътуване преобрази изцяло живота на някои момчета от групата ни, повлиявайки на ред неща – от избора им на професия до този на съпруга.

---

<sup>1</sup> Френските ученици често имат възможност да пътуват в съседните страни, най-вече в Англия, Испания, Германия, на лингвистични пътувания, обикновено двуседмични, за да практикуват чуждия език, който са избрали да учат в училище.



## Вяра Тимчева

Именно аз бях онова дете от Източна Европа, което семейството на Жослен приюти в дома си през 1990 г. Един ден през пролетта на същата година учителката им ги попитала дали някой от тях иска да приеме източноевропейче за един месец през лятото. Жослен поискал разрешение от родителите си и те се съгласили. Тъй като е най-малкият в семейството и между него и двамата му братя има голяма възрастова разлика, майка му и баща му решили, че ще е добре да си има другарче през ваканцията. „Ще си вземем момченце от Румъния!“, казали си те. Румънче, защото румънският е от една езикова група с френския и французите често гледат на румънците като на родственици, макар и далечни. И момченце, за да могат да си играят с Жослен.

Речено-сторено! Попълнили документите и зачакали детето. В месеца преди пристигането му Жослен заминал в Ирландия на лингвистично пътуване... а междувременно майка му Аник получила документите на бъдещото гостенче и потвърждението. Но... имало изненада! Вместо момченце румънче щели да им доставят момиченце българче!



*Вяра и Жослен (сн. Аник Доре)*

Вече било твърде късно да се правят промени и докато чакала Жослен да се завърне от Ирландия, Аник се питала със свито сърце как ще реагира той на новината.

– Жослен, детето пристига скоро, но е от България и всъщност е момиче! – казала му, щом той се прибрал вкъщи.

Жослен зяпнал от изненада, а после плеснал с ръце и извикал:

– О-о, супер! Досега никога не сме имали момиче вкъщи!

Така се запознах със семейство Доре от град Сен Назер на атлантическото крайбрежие, с които приятелството ни продължава и до днес. А Жослен, който вече живее в Канада, и досега е френското ми братче.

## Фани Гийе

Мадагаскар. Моето първо голямо пътуване. „Голямо“ не заради разстоянието, което изминах, нито заради времето, което прекарах там, а заради емоционалния заряд, което то съдържащо.

Майка ми е родена в Мадагаскар и е живяла там до дванайсетата си година. Растях сред приказните истории на дядо ми за каймани и пирогои, за полета, засадени с кафе и карамфил. Часове наред слушах баба ми и прабаба ми да разговарят помежду си на техен специфичен език, смесица от френски и малгашки. Храната ни се състоеше от ориз, подправки и ястия, дошли от този кръстопът на цивилизациите, какъвто е Мадагаскар. Живеех в многобройно семейство, което – както винаги ми се е струвало – бе донесло и съхранило топлината си оттам.

Когато бях на осемнайсет, дядо ми почина. Тогава у мен се зароди силното желание да отида и да потърся сама образите и картините, които той вече не можеше да ми описва. Подобно желание, навярно дори още по-силно, живееше и у една от лелите ми – родената във Франция по-малка сестра на майка ми. Именно тя и баба ми ме заведоха в Мадагаскар за първи път. Това първо голямо пътуване бе за мен както увертюра към света, така и сближаване със семейството ми.

## Франсоа-Ксавие Дюке

Първото ми голямо пътешествие беше през 2010 г., или по-точно цялата 2010 г., защото си взех едногодишен отпуск. С брат ми винаги сме си мечтали да пътуваме с мотоциклет. Той пръв си купи мотор, аз го изпробвах и много ми хареса. Записах се на шофьорски курс и още преди да съм взел книжка, си купих „Ямаха“ и билет за мен и мотоциклета ми... за Буенос Айрес.



*На път (сн. Франсоа-Ксавие Дюке)*

Дадох ми книжка през декември 2009 г. и добре че не се провалих на изпита, иначе самолетният билет изгаряше!

За да превозиш мотор със самолет, трябва да го натовариш в сандък. Аз си измайсторих сандъка сам с помощта на приятели. Купихме предварително необходимите материали и го сглобихме направо на летището. Не беше лесно, защото един мотор тежи около триста килограма.

Пристигнах в Буенос Айрес и си наех стая в хотел, докато чаках и моторът ми да се приземи. В деня, когато отидох да го взема от летището, установих, че нося в себе си всички необходими документи, но не и ключовете! А аргентинската столица е огромен град, с над три милиона жители – докато отидеш от единия край до другия, и си изгубил цял ден.

Беше 7 януари 2010 г., тоест разгарът на лятото в Южното полукукло, и за мое съжаление още в първия час след като си взех мотоциклета, претърпях пътно произшествие. Беше толкова горещо, че асфалтът на места се беше разтопил и аз обърках маневрите – опитах се да спра прекалено рязко и поради липсата на практика – само с предната спирачка. Паднах. Спомням си, че се почувствах доста обезкуражен. Казах си – ако това ми се случва сега, когато още не съм натоварил багажа, времето е хубаво и карам по асфалтов път, какво ще бъде после, с целия ми багаж, по черни пътища и в дъжд или сняг?

От Буенос Айрес се отправих към най-южната част на континента, пътувайки на зигзаг между Чили и Аржентина. Бях сам, с палатката и спален чувал на гръб. Сам си приготвях и храна на едно газово котлонче, понякога разнообразявайки менюто с бутилка аржентинско вино. Бяха ми нужни около три месеца, за да стигна до най-южната точка – Ушуая. По пътя, когато някое местенце ми харесваше, оставях мотоциклета, вземах раницата и палатката и тръгвах на поход в планината.

Време имах достатъчно. Единственото, с което трябваше да се съобразя, беше срещата с приятеля ми Ерик в Боливия в началото на май. За да стигна по-бързо, се качих на борда на един чилийски кораб, който превозваше добитък и няколко туристи,



*Изкачването на Хуайна (сн. Франсоа-Ксавие Дюке)*

като крайната му цел беше зоната на вулканите и началото на пътя. Работата е там, че в южната част на Чили на практика няма асфалтов път, а само черни – *riprio*.

Пристигнах в Боливия навреме. В столицата Ла Пас ме приюти сънародникът ми Арно, който живееше там от година и работеше в службата за правата на човека към ООН. Познавах го само бегло, но с течение на времето станахме добри приятели. Беше ми казал, че може да отседна в апартамента му за колкото си поискам. За първи път от пет месеца, прекарани по пътищата, се почувствах почти като у дома си...

Именно при Арно оставих ямахата, когато с Ерик тръгнахме на трекинг на север от Ла Пас, в Кордилерите. Вървахме на четири-пет хиляди метра надморска височина, ориентирахме се с компас, беше диво и прекрасно! Дори пробвахме да покорим един връх, висок 6500 метра. Наехме си и водач, но тези планини до голяма степен са засегнати от затоплянето на климата и дори на местния му беше трудно да намери пътя сред новите пукнатини в ледника. Доста се поизпотихме, но така и не стигнахме до върха, понеже ни застигна снежна буря. Преживяването обаче си струваше.

## Георги Лозев

Потеглих на екскурзия извън България още като ученик. Водеха ни в тогавашния Съветски съюз. Бях на дванайсет и гледах на света под съвсем друг ъгъл, а пък и времената бяха различни, но въпреки всичко усетих тръпката на пътешественика и вълнение-то от възможността да открия чужди страни и нови хоризонти. И до днес ясно помня как се качих на самолета, заминаващ за Москва, как пътувахме с влака стрела до тогавашния Ленинград, как правих първите си снимки с фотоапарат „Смяна“ и си водих записки в едно малко тефтерче.

Въпреки че бях още дете, всичко бе страшно вълнуващо. Запечатал съм в съзнанието си кадри от Червения площад, Кремъл, мавзолея на Ленин, зали от Ермитажа, къщата на Пушкин, Киево-Печорската лавра...

Разбира се, имаше и друг тип незабравими спомени като бой с възглавници, криеници из хотела, наказания за непослушници, а най-напрегнат бе моментът, когато се загубихме с едно „дру-

гарче“ из метрото в Москва. За наш късмет тогавашната милиция работеше страшно бързо и ефективно, та ни откриха за иманяма половин час.

## Паскал Кимерлен

Винаги съм си мечтал да отида в Индия.

Веднъж казах това на моя приятел Оливие и той веднага ми отвърна: „И аз. Кога тръгваме?“

И ето че през 1995 г. потеглихме на пътешествие из Индия за пет седмици.

Кацнахме в Бомбай и първото нещо, което видяхме от таксито, бяха бедняшките квартали. В пет сутринта, когато току-що си пристигнал от Париж, пресичането на гетата на Бомбай е истински шок.

Първият местен жител, на когото попаднахме, беше укротител на змии – специално в моя чест с фобията ми към тези влечуги. С Оливие си казахме: ако цяла Индия е като Бомбай, няма смисъл да оставаме и минута повече... Но на следващия ден отпътувахме към Аурангабад и разположените наоколо пещери от III и V век... И именно там наистина започна пътуването ни – както физическо, така и духовно.

Пътувахме без никакъв предварителен план, единствено с пътеводителя „Lonely Planet“, и във всеки нов град решавахме накъде ще тръгнем след това. Возехме се във втора класа, за да бъдем сред местните, а не с други туристи. Посетихме Удайпур, наричан Белия град, и останахме възхитени. Мястото беше приказно! Децата по улиците ни спираха за автографи, понеже бяхме бели.

Спомням си съвсем ясно един момент от пребиваването ни в Джодпур, Синия град: към пет часа седях на крепостната стена на палата на махараджата, когато звукът от следобедната молитва долетя откъм града... Беше много силен духовен миг.

В Джайсалмер<sup>1</sup> бяхме за една седмица на сафари с камили в пустинята единствено в компанията на камиляра и на един водач.

---

<sup>1</sup> Джайсалмер, както и Джодпур и Удайпур, се намират в северозападния индийски щат Раджастан, разположен на границата с Пакистан.





Сн. Вяра Тимчева

Тръгвахме рано сутрин и правехме почивка едва към единайсет, когато ставаше прекалено горещо. Вечер спирахме към шест, при падането на нощта, и спяхме под открито небе. Камиларят ни готвеше и, честно казано, едва след три дни се осмелихме да го помолим да слага в храната ни по-малко подправки...

Яздехме не един зад друг, а на разстояние, така че на моменти се озовавах съвсем сам, без дори да знам къде са останалите. Това беше истински контакт с пустинята и с вътрешното ми аз. Един ден от върха на пясъчна дюна видях в далечината малко момче да върви съвсем само наред пустинята. Попитах водача за него и той отвърна, че малчуганът просто отива на училище. Оказа се, че момчето извървява по четири километра през пустинята всяка сутрин и всяка вечер, за да отиде на училище, а бе едва на осем години.

След Раджастан решихме да отидем в Непал. Кацнахме в Катманду привечер. Слънцето тъкмо залязваше. Гледката на хималайските върхове, изплуващи иззад облаците, обагрени в червено, беше приказна.

Катманду е много красив град, съставен основно от три квартала, съвсем различни един от друг. Но бях изненадан колко е мръсно: там за първи път видях хора да карат колело с маски против прах.



От Катманду взехме автобус за Покара. Какво пътуване през Хималаите беше само! Отне ни десет часа да изминем 280 км. На всичкото отгоре пътят е тесен и минава съвсем близо до ръба на пропастта, а през прозореца се виждат на дъното на урвата катастрофирали превозни средства, които са загубили контрол и са паднали. А като си помислиш и че твоето собствено возило не е в кой знае колко добро състояние, няма как да се чувстваш спокоен...

Спомням си също как се учудихме, когато в един непалски ресторант ни сервираха пържоли от крава.

– Виж ти, кравите не са ли свещени тук? – попитахме.

– Свещени са, но ние ги ядем – ни отговориха директно.

От Непал заминахме за Ню Делхи. Последният етап от пътуването ни беше Агра и Тадж Махал, който наистина е приказна гледка – особено сутрин по изгрев слънце.

Взехме такси за летището в два часа през нощта. Справихме се с всички административни формалности, след което явно сме задрямали в чакалнята. Събудихме се от собствените си имена, които звучаха по високоговорителите из цялото летище – последно повикване, самолетът ни всеки момент ще излети! Голямо тичане падна.



Сн. Вяра Тимчева

На другия ден се появих в офиса – няма как, отпуската ми беше свършила, трябваше да се работи. След няколко часа шефът дойде да ме навести.

– Виждам, че все още не сте тук – каза той. – Не сте се завърнали съвсем от пътуването. Вземете си три допълнителни дни отпуска да се съвземете от Индия и после елате пак.

Така и направих. И наистина да се завърнеш от пътешествие из Азия и да отидеш на работа в офиса никак не е лека задача...

## Жан-Кристоф Боала

Винаги съм обичал живота сред природата, къмпингите със скаутите или със семейството ми през ваканциите, както и колоезденето.

През 1986 г., когато бях на четиринайсет, родителите ми предложиха по време на лятната ваканция да направим пътешествие с велосипеди във Франция, по течението на река Лоара. Беше чудесна ваканция! Четири години по-късно подновихме този начин на пътуване по поречието на Дунав – от извора на реката до Будапеща. Тези пътешествия събудиха любовта ми към приключенията и видях, че този начин на придвижване ми допада много заради простотата му, автономността, която предоставя, и директния контакт с природата.

Първото ми голямо пътуване беше през 92-ра. С приятели ми Рейналд и Давид тръгнахме с велосипеди от домовете ни в Лозана (Швейцария), пресичайки Източна Европа, до Истанбул. Берлинската стена беше паднала неотдавна и източноевропейските страни тъкмо бяха станали достъпни за нас, а Истанбул стоеше на границата между Европа и Азия. Пътешествието ни продължи шест седмици, за които изминахме над 4500 километра и натрупахме невероятни спомени.

## Анна Василева

Първото ми излизане в чужбина – с клизма, защото отначало не ме пускаха – беше до Бейрут. Трябваше да заминем с майка ми, на нея ѝ разрешиха, а на мен – не. Наложих се да намерим връз-

ки – една леля на майка ми, която беше лекарка, лекуваше заместник-началника на отдел „Задгранични паспорти“, та тя ми уреди разрешение. Години по-късно, когато не ме пуснаха и в служебна командировка и отидох да поискам обяснение, ми казаха причината – защото баща ми е лежал в комунистически затвор за вицове и приказки против властта. Като попитах как така майка ми я пускат да пътува, а мен – не, обясниха ми, че тя с баща ми няма кръвна връзка, а аз имам, та затова!

Беше в началото на 1974 г., точно преди гражданската война в Ливан. Отидохме на гости при наши роднини – мъжът на леля ми беше арменец, президент на българо-ливанска банка в Бейрут. Ливан по това време беше Швейцария на Ориента. Там за пръв път в живота си се почувствах зле облечена. Дотогава никога не ми беше пукало какво нося, така и така нямаше нищо по българските магазини. Носехме дреб. И аз бях в блатото, живеях си като всички... Изкарах си, общо взето, цялото следване с един черен панталон и една черна пелерина. Ливан за мен беше един супер елегантен свят, а Бейрут ми се видя като от „1001 нощ“. Не можех да повярвам, че хората живеят по този начин. Единственото, което издаваше, че страната е арабска, беше прекаленият разкош. Искаше ми се да се прибираме, понеже се чувствах ужасно опърпана. За пръв път си дадох сметка колко е унижително да ти дадат право да обмениш само двайсет долара и да те пуснат в чужбина – направо си смачкан. Искаше ми се да купя всичко, което виждах по магазините – а повечето от нещата и никога преди не бях виждала. Струваше ми се като някакъв паралелен свят, като нещо измислено.

Обиколихме страната – Бейрут, Библос, Сайда, Триполи, Баалбек... Един арменец архитект ходеше след мене и искаше да се срещаме, но аз му връзвах тенекии. Ревях за ученическото ми гадже в България. По-късно от време на време се сърдех на майка си защо не ме е поучила да тръгна с него – можех да живея в Париж! А майка ми отговаряше: „Човек като е идиот, колкото и да му даваш съвети, не слуша.“

Бих се върнала да видя как изглежда Ливан сега – мисля, че са възкръснали като феникс от пепелта. Леля ми и чичо ми продължиха да живеят там и през войната. Спомням си, че като си идвах в България, носеха разни шоколади и бонбони, каквито не бяхме виждали. А те бяха във война, ние – в мир...

## Пол Агбогло

Първото ми голямо пътуване беше през 1999 г. в Хамбург. По това време учех немска филология и най-добрите студенти от 8 университета от Западна и Централна Африка получиха стипендия. От Того заминахме трима. Тогава за пръв път стъпих на европейска земя и видях „белите“ в родината им. Бях положително впечатлен от дисциплината, трудолюбието и професионализма им, както и от чувството им за чистота. Но други неща не ми харесаха – например спонтанността и приветливостта у хората, на които бях свикнал в Африка, в Германия много ми липсваха. За първи път се сблъсках с ксенофобията по отношение на африканците. А климатът ми се стори ужасен, макар че беше лято.

Вяра: Белите вярват, че мечтата на всеки африканец е да се измъкне от родината си и да заживее при тях...

Пол: Един африканец, който никога не е бил на Запад, си представя Европа и Америка като рая. Но Западът също си има своите проблеми. Един от тях е застаряването на населението. Друг – и според мен най-същественият – е фактът, че Западът все повече обръща гръб на ценностите си. Религията вече не се изучава в училищата, официално никой не преподава на децата елементарни истини като това да бъдат добри, толерантни, да не лъжат. Тази грижа е оставена на родителите, но често те нямат време за това. А посланията на телевизията в никакъв случай не помагат в това отношение. Според мен е налице прекалена разпуснатост в нравите – някои неестествени неща се узаконяват, докато на други, които са свещени, се гледа като на баналности. В бъдеще това при всички случаи ще доведе до проблеми.

## Денис Барбион

Първото ми голямо пътуване беше през октомври 2007 г. – с група будистки поклонници на обиколка из Северна Индия, организирана от Тибетския институт в Белгия. Посетихме някои от най-свещените за будизма места – където Буда е роден, където е преподавал, където е умрял.

Няколко години преди това аз изобщо не се интересувах от духовни въпроси, но през 99-а племенникът ми Матиас се разбо-

ля. Беше на годинка и половина, когато му откриха тумор в мозъка. Умря едва четиригодишен и аз бях с него докрай. Преживяното напълно промени живота ми. Започнах да се питам защо хората умират, особено пък защо умират деца; какво е животът, ако сме тук толкова за кратко и после всичко свършва. Изпаднах в депресия, стоях си вкъщи и не правех нищо, само гледах телевизия. Веднъж обаче попаднах на предаване за Тик Нат Хан<sup>1</sup>, това беше първото ми докосване до будизма. Стори ми се много интересно. Тогава реших, че ще е добре да се запиша на някакви духовни курсове, конференции, да посетя будистки центрове. Когато за първи път влязох в такъв, се чувствах просто като турист, но това бързо се промени. Година по-късно посетих лекция на Далай Лама в Белгия и това бе повратна точка в живота ми.

## Омар Мансур

Откакто се помня, обичам моторите и от малък се научих да ги карам. Когато пораснах, открих, че обичам и да пътувам, и си казах – защо да не съчетая двете си хобита? Първото си пътуване с мотор направих през 1996 г. – беше обиколка на Египет от Александрия до Асуан, минавайки през Луксор, Синай, Порт Саид. 4000 км, 45 дни. Моторът ми беше много стар и на няколко пъти се повреждаше, но за щастие успях да го поправам.

Година по-късно си наумих да тръгна из Европа. Приятелите ме съветваха да се откажа, защото такова пътуване е трудно и дълго – особено като разбраха, че се каня да мина през Йордания и да пресека Сирия и Турция. Отне ми пет години да подготвя пътуването. Работих много, за да събера пари и да купя мотор, достоен за това име – така станах собственик на 12-годишен „Сузуки DR 800“. Борбата за получаването на визи за европейските страни обаче беше кошмарна!

През март 2002 г. пътуването ми започна – Египет, Йордания, Сирия, Турция, Гърция, Италия и краен етап Франция. Про-

---

<sup>1</sup> Тич Нат Хан (Thich Nhat Hanh) – будистки монах от Виетнам, автор на множество книги и радетел за мир, един от най-прочутите съвременни будистки учители.

пътувах 13 000 км, видях и научих безброй нови неща и срещнах много хубави хора. За мен това беше една осъществена мечта, една постигната цел. Но още преди да стигна до Париж, започнах да се чувствам тъжен, че пътуването ми скоро ще свърши. Още не бях стигнал, а вече си мечтаех за следващото пътуване.

Не успях да се прибера в Египет през Тунис, както планирах, тъй като ми отказаха виза. Наложих се да оставя мотора и да се прибера със самолет. Вкъщи се хванах на работа с всички сили и пестях колкото се може повече за следващото пътуване. Продадох сузукито и си купих мотора, за който винаги съм мечта – „Хонда Африка Туин“.

Между 2003 и 2005 г. отново отидох до Франция, а направих и три пътувания из Западна Европа. Последва Източното крайбрежие на САЩ от канадската граница до Флорида и мексиканската граница.

Пътувах и из Африка – от Александрия в Египет до Кейптаун в Южна Африка, тоест целия африкански континент от северния до южния му край. Това беше най-голямото и най-трудното ми пътуване. Продължи 6 месеца, през които изминах 22 000 км. Доколкото знам, аз съм първият египтянин, нещо повече – първият жител на африканския континент, извършил такъв епичен преход с мотор.

## Вероника Жилене

Първото ми голямо пътуване бе през 72-ра в Грузия. Бях изключително впечатлена от Кавказ. За пръв път в живота си стоях пред истинска планина. В моята родина Литва най-високата точка е 300 метра, нашата „най-висока планина“ е хълм. Така че бях виждала върхове само на снимка или по телевизията. Но на живо е друго – не си бях представяла, че са толкова величествени.

Помня обаче, че няха никаква подготовка за планираното пътуване – бях на осемнайсет, тръгнала с приятели на поход и раницата ми тежеше сигурно около 30 килограма. И финансово бях зле. По това време бях студентка, но стипендията ми не бе достатъчна, за да се пътува. Цяла година миех и предавах празни бутилки от мляко, за да припечеля допълнително. Дори специални обувки за планина не можех да си позволя да купя, затова взех



назаем от познати. Обаче бяха 41-ви номер, а аз нося 37-и. Дори и когато кракът ми беше вътре, половината обувка си оставаше празна, затова от многото ходене предната част се вдигна нагоре и заприличах на клоун.



*Кавказ (сн. Вероника Жилене)*

Но толкова се впечатлих от планините, че следващите ми ваканцииите всичките бяха на планина.

## **Вяра Тимчева**

Тъкмо съм била навършила единайсет месеца, когато родителите ми ме поверили на баба ми, напълнили багажника на москвича с консерви и одеяла и запитали по пътищата на Европа. Оттогава този сценарий се повтаряше всяко лято – москвичът потегляше с гръм и трясък към непознати страни, а аз махах след него, докато се изгуби от поглед, бършех сълзи и сополи и мечтаех: „Само да порасна достатъчно, и аз ще пътувам!“

По това време България строеше комунизъм и на семействата не се позволяваше да излизат целокупно извън пределите на родината, да не би да решат да не се върнат. Ако родителите ис-

каха да пътуват извън соцлагера, децата им оставаха по домовете за заложници; в противен случай не се даваше разрешение за напускане на страната.

Но всичко си има край, дори и заложническият статут... И ето че мечтата ми да видя как живеят хората в другите страни се сбъдна, когато станах на дванайсет. Майка ми и баща ми с три приятелски семейства решиха да пътуват за две седмици до Унгария. И понеже тя се водеше приятелска страна, разрешено бе да вземат и мен.

Тръгнахме с две коли. От прекосяването на Румъния не си спомням почти нищо, макар че през цялото време зяпах през прозореца с ококорени от любопитство очи. Възрастните бяха решили да пътуваме нонстоп през Румъния и да спрем едва на влизане в Унгария – в малкото гранично градче Мако, където бяха запазили места в хотелче с екзотичното име „Корона“.

Когато пристигнахме в Мако след 450 километра дундуркане из социалистическите пътища и изтощително преминаване на четири гранични пункта със заядливи митничари, всички едва стояхме на краката си от умора. Вечерта се бе спуснала вече от час-два и светлинките на хотел „Корона“ примамливо ни приканваха да се отдадем на заслужена почивка. От групичката ни чичо Тони отговаряше за връзките с обществеността и именно той беше резервирал хотела. Затова и него пратихме да вземе ключовете за стаите. А аз го последвах от любопитство.

На уютната рецепция дребничък унгарец четеше вестник. Чичо Тони се изправи пред него и нали бяхме в приятелска социалистическа страна, го заговори на единствения общ език, който можа да му хрумне:

– Добрый вечер! У нас есть бронь на 9 человек.

– Сожалею – отговори въпросният другар. – Свободных комнат нет.

– Как так нет? У нас есть бронь!

– Бронь у вас есть, но у нас комнат нет! – сопна се унгарецът.

Чичо Тони беше уморен от дългото пътуване и понеже беше потвърдил резервациите, преди да тръгнем, прие нещата доста лично.

– Мы заплатили! Хотим в „Корону“! – развика се той и тупна с юмрук по тезгяха.